

Polkupyöräily on löydettävä uudestaan

Koli-seminaari: Tutkija Antti Majava ennakoi, että hiilinielusta on tulossa metsien kysytyin ominaisuus.

Liekka
Esa Kurki

Ihminen on saattanut maapallon sellaiseen tilaan, että on siirryttävä ekologisen jälleenrakennuksen aikaan. Toisin sanoen hyvin suuri osa yhteiskuntia ylläpitävistä toiminnoista pitää järjestää kokonaan uusiksi. Tähän olisi pitänyt havahtua jo vuosikautia sitten, sillä jokainen viivytelyvuosi merkitsee sitä, että päästökäyrät pitää saada laskuun entistä jyrkemmin.

Vaihtoehtona on, että ihminen alkaa rajoittaa omalla päätöksellään radikaalisti päästöjään ja kuluustaan nopeasti tai ekosysteemin tilan heikkeneminen, luonnonjärjestelmä, tekee tämän päätöksen, kun maapallon kestävyys romahtaa.

– Voimme valita, haluammeko hankaloittaa kriisiin vastaamista vai ehkä keksiä luovasti keinoja torjua kriisiä. On myös talouden ehto, että ilmasto- ja ympäristökriisit saadaan hallintaan, toteaa tutkija **Antti Majava**.

Hänen viestinsä pysäyttää, sillä se erottuu selkeydellään yleisestä ilmastonmuutosahdistuksesta.

– Romahdusvaihtoehdossa muutos on niin nopea, etteivät kaikki tuotannon tai teollisuuden alat millään pysty siihen sopeutumaan.

Ympäristötieteestä väitöskirjaa tekevä Majava työskentelee Helsingissä Bios-tutkimusyksikössä. Majava on myös kuvataiteilija; hän on valmistunut Kuvataideakatemiasta.

– Nyt jo yli puolet maapallon ekosysteemeistä on muuttunut toiseen tilaan kuin missä ne ovat olleet luonnostaan.

Majavan mukaan loputkin ekosysteemit ovat alttiina muutokselle, ja jos ne muuttuvat, ovat ravinnontuotanto ja muut ekosysteempipalvelut uhattuina jo muutamana vuosikymmenen aikana.

– Ympäristömme tilanne on todella syytä ottaa turvallisuuskeskustelun keskiöön.

Majavanäkee, että hiilinielut ovat muodostumassa metsien käytössä metsien kysytyimmäksi ominaisuudeksi.

– Maailman keskilämpötilan nousun rajoitus 1,5 asteeseen ei voi toteutua, jos emme pysty kasvattamaan hiilinieluja globaalisti reilusti nykyisestä. Siinä metsät ovat keskeisessä asemassa.

– Jos meidän elämämme on sen varassa, saadaanko hiilinieluja vahvistettua, niin kyllä niitä vahvistetaan ja muu puunkäyttö joutuu sopeutumaan. Tässä on tietenkin

Antti Majava (vas.) ja Antti Tenetz pitävät Kolia edelleen inspiroivana paikkana niin taiteilijoille kuin tieteilijöille, vaikka näkymät olivat torstaina sateen sumentamat.

nyansseja, esimerkiksi metsäteollisuus pystyy varastoimaan omiin tuotteisiinsa merkittävän määrän hiiltä. Vain sellainen metsäteollisuus voi joutua muuttamaan toimintatapojaan, joka ei tuota ilmastohyötyjä, Majava muotoilee.

– Yhteiskunnan toimintalogiikan pitää olla sellainen, että päästöt minimiin ja nieluilla voidaan kompensoida ne päästöt, jotka ovat välttämättömät yhteiskunnalle. Eli teollisuuden alat kilpailevat siinä, kuka pystyy tuottamaan palvelut ja tuotteet pienimmällä hiilipäästöllä.

Helsingiläinen omistaa isänsä ja vaimonsa **Alma Heikkilän**

”Päästöt minimiin ja nieluilla voidaan kompensoida ne päästöt, jotka ovat välttämättömät yhteiskunnalle.”

Antti Majava

kanssa hiilinieluja 20 hehtaarin metsäpalstalla Ryläyksellä Kontiolahdella.

– Vaimoni on myös taiteilija, ja Ryläyksen palsta liittyy hänen Kiasmassa esillä olevaan näyttelyynsä. Palstalla vaalitaan biodiversiteettiä ja hiilinielua, Majava toteaa.

Hän näkee, että hiilinielujen kasvattamisesta pitää maksaa – ja tullaan lähitulevaisuudessa maksamaan – metsänomistajalle asiallinen korvaus.

Poliitikot lupaavat yleisesti samanaikaista talouskasvua ja ilmastonmuutoksen hillintää.

– Me emme ole löytäneet kansainvälisessä tarkastelussa yhtään esimerkkiä siitä, että talouden kasvussa samalla päästöt, resurssien käyttö ja ympäristövaikutukset lähtisivät alaspäin. Se ei nyt riitä, että talous kasvaa hieman enemmän kuin päästöt ja haitat, vaan päästöt pitää saada oikeasti alas, Majava näkee.

Tilanne ei ole vielä toivoton.

– Kun meillä vallitsee valtava

hyvinvointi, niin juuri nyt meillä pitäisi olla erinomaiset valmiudet reagoida siltäkin uhalla, että meidän aineellinen kulutusasteemme jopa pienenee.

Tutkija-taiteilija on itse elävä esimerkki siitä, että ainakin kaupunkilaismies voi valita henkilöauton sijaan helposti polkupyörän ja julkisen maaliikenteen pääasialliseksi liikkumismuodokseen.

– Julkisivallalla täytyy olla määrittävä rooli ekologisessa jälleenrakennuksessa. Se voi vaatia kestävyyttä yrityksiltä, jotka siihen myös vastaavat mielellään. Tärkeintä on, että säännöt eivät muutu koko ajan.

Majava osallistui torstaina ja perjantaina Kolilla Tiede-taide-metsä-seminaariin, jossa tiede ja taideväki rakensivat yhteistä ymmärrystä ilmastonmuutoksesta kysymyksiin.

Tilaisuudessa oli yhtenä alustajana ja osallistujana biotaiteen läänintaiteilija **Antti Tenetz** Oulusta. Biotaiteessa tehdään hänen

mukaansa taidetta eri elämänmuotojen, elävien organismien, kanssa.

– Suomessa on vahvat perinteet luonnon kuvaamiseen ja aika vahva perinne myös biotaiteen tekemiseen laboratoriossa. Koli on klassinen kohde ja erittäin hyvä esimerkki siitä, millainen luontosuhde meillä on ollut pidemmässä jatkumossa.

Kolilta on löytynyt aineksia muun muassa **Antero Kareen** biotaide-teokseen.

– Hän keräsi mikrobeja Ukko-Kolin laelta suomalaisen kalliotaiteeseen heijastuvaan teokseensa. Biotaiteen teoksethan ovat yleensä väliaikaisia, eivät pysyviä, Tenetz selittää.

Hänen mukaansa biotaide kertoo taiteessa nykypäivän muutoksista, sillä siihen liittyy läheisesti bioteknologia ja se linkittyy matemaattisluonnontieteelliseen kehitykseen.

– Suomen biotaiteen seuran jäsenistössä on kansainvälisiä huippuja ja biologisten taiteiden sektorissa, Tenetz kehaisee.